

Yhteenveto **Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisan** luonnosvaiheen **hyvinvointisuunnitelmasta 2026–2029** ja siihen liittyvästä **vammaisneuvoston esitysmateriaalista (16.10.2025)**. Taulukossa on nostettu esiin kaikki toimenpiteet, jotka koskettavat **vammaisia, esteettömyyttä, yhdenvertaisuutta, avustajia tai ikääntyneiden ja toimintarajoitteisten hyvinvointia**.

Lisäksi on arvioitu vaikutus vammaisten liikkumiseen, asumiseen ja hyvinvointiin asteikolla *vähän – jonkin verran – paljon*.

Tämä arvioi suoraan sitä, kuinka keskeinen kukin toimenpide on **vammaisten henkilöiden kannalta (ei vain yleisesti)** — eli miten se edistää **liikkumista, esteettömyyttä, palvelujen saavutettavuutta, asumista, osallistumista ja hyvinvointia**.

Taulukko: Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisan luonnosvaiheen hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 – toimet, jotka koskettavat vammaisia ja esteettömyyttä

Hyte-painopiste / Toimintalinja	Tavoite tai toimenpide	Kohderyhmä	Vastuutaho / yhteistyö	Vaikutus vammaisten liikkumiseen, asumiseen ja hyvinvointiin	Merkittävyys (yleinen vaikutus)	Merkittävyys vammaisille
1. Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen ja riippuvuuksien ehkäisy	Ikääntyneiden mielen hyvinvointi vahvistuu ja yksinäisyys vähenee (MIELI Etelä-Savon hanke 75+).	Ikääntyneet ja toimintarajoitteiset	Eloisa, MIELI ry, Ikäneuvola	Yhteisöllinen tuki, lievittää yksinäisyyttä ja tukee arjessa selviytymistä.	Paljon	Paljon
	Hyvinvoinnin omavalmennukset OmaEloisa-sovelluksessa.	Kaikki ikäryhmät	Digitaaliset terveystalvelut	Jos esteetön, tarjoaa mahdollisuuden omahoitoon ja itsenäiseen hyvinvoinnin seurantaan.	Jonkin verran	Paljon
	Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (2025): tulkkaukset, digipalvelujen saavutettavuus, esteettömät tilat.	Kaikki	Eloisa	Suoraan vaikuttaa vammaisten ja aistivammaisten yhdenvertaiseen palveluun.	Paljon	Erittäin paljon

Hyte- painopiste / Toimintalinja	Tavoite tai toimenpide	Kohderyhmä	Vastuutaho / yhteistyö	Vaikutus vammaisten liikkumiseen, asumiseen ja hyvinvointiin	Merkittävyys (yleinen vaikutus)	Merkittävyys vammaisille
2. Hyvinvointia tukevien elintapojen ja toimintakyvyn edistäminen	Koulufysioterapiatoiminta varhaisen tuen vahvistamiseksi.	Lapset ja nuoret	Kuntoutuspalvelut , koulut	Parantaa fyysistä toimintakykyä ja osallistumista koulunkäyntiin.	Jonkin verran	Paljon (liikunta- ja toimintarajoitteis- et)
	Tuki- ja liikuntaelinoireiden varhainen kuntoutusmalli.	Aikuiset ja ikääntyneet	Kuntoutuspalvelut	Parantaa liikkumiskykyä ja vähentää apuvälinetarpeen pitkittymistä.	Paljon	Paljon
	Seniorien elintapaohjaus (sis. kulttuurihyvinvointi) laajennetaan koko alueelle.	Ikääntyneet	Ikäneuvola, kunnat	Tukee aktiivisuutta ja sosiaalista osallistumista myös liikuntarajoitteisille.	Paljon	Paljon
	Muistipalvelupolun kehittäminen ja yhteistyö kuntien ja järjestöjen kanssa.	Ikääntyneet ja muistisairaat	Eloisa, järjestöt	Selkeyttää palveluohjausta ja ehkäisee syrjäytymistä.	Jonkin verran	Jonkin verran
3. Turvallisen arjen tukeminen	Kotiympäristön asumisturvallisuuden tarkastuslista (pelastustoimi + ikäpalvelut).	Kotihoidon asiakkaat	Kotihoito, pelastuspalvelut	Lisää turvallisuutta, huomioi esteettömyyden ja apuvälineet.	Paljon	Erittäin paljon
	"Ei kaatumisille" ja "Pysytään pystyssä" - toimintamallit kotihoidossa ja ikäneuvolassa.	Ikääntyneet	Kotihoito, Ikäneuvola	Ennaltaehkäisee kaatumisia ja lisää turvallista liikkumista.	Paljon	Paljon

Hyte- painopiste / Toimintalinja	Tavoite tai toimenpide	Kohderyhmä	Vastuutaho / yhteistyö	Vaikutus vammaisten liikkumiseen, asumiseen ja hyvinvointiin	Merkittävyys (yleinen vaikutus)	Merkittävyys vammaisille
	Turvallisuuskoulutukset ja varautumisen vahvistaminen (pelastuspalvelut).	Kaikki ikäryhmät	Pelastuslaitos	Tukee arjen turvallisuutta ja hätätilanteissa toimimista.	Jonkin verran	Jonkin verran
4. Osallisuuden vahvistaminen	Asukasraati ja kokemusasiantuntijatoiminta (Howspace-alusta).	Aikuisväestö	Eloisa strategiapalvelut	Parantaa osallistumismahdollisuuksia ja vaikuttamista.	Paljon	Paljon
	Ikääntyneiden asiakasraadit (Savonlinna, Pieksämäki, Mikkeli).	Ikääntyneet ja vammaiset	Arjen etä- ja tukipalvelut	Mahdollistaa vaikuttamisen palvelujen kehittämiseen.	Paljon	Erittäin paljon
	Vammaisneuvoston rooli painottuu suunnitteluun ja lausuntoihin.	Vammaiset ja järjestöt	Eloisa, kunnat	Antaa suoran vaikuttamiskanavan päätöksentekoon.	Paljon	Erittäin paljon
	Hyvinvointitarjottimen käyttöönotto palveluohjauksessa.	Kaikki	Eloisa, kunnat	Helpottaa saavutettavien palveluiden löytämistä.	Jonkin verran	Jonkin verran
	Kulttuuria ikääntyville -malli ja kulttuurivastaavien verkosto.	Hoivakotien asukkaat	Arjen palvelut, Eloisa	Vähentää yksinäisyyttä ja lisää mielekästä tekemistä.	Jonkin verran	Jonkin verran
	Hyvän arjen avaimet -toimintamalli: löydetään haavoittuvassa asemassa olevia iäkkäitä.	Ikääntyneet	Ikäinstituutti, Eloisa	Tunnistaa tuen tarpeessa olevia ja lisää tukea kotona asumiseen.	Paljon	Paljon

Yhteenveto

Toimenpiteet, joilla suurin vaikutus vammaisille (merkittävyys = “Erittäin paljon”):

1. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman (2025) toteutus.
2. Kotiympäristön esteettömyys ja turvallisuustarkastukset.
3. Vammaisneuvoston roolin vahvistaminen ja asiakasraadit.

Paljon merkittäviä:

- Digipalvelujen saavutettavuus ja hyvinvointitarjotin
- Fysioterapia ja varhainen kuntoutus
- Seniorien elintapaohjaus ja kulttuurihyvinvointi
- “Ei kaatumisille” ja “Pysytään pystyssä” -mallit

Jonkin verran merkittäviä:

- Kulttuurivastaavien ja osallisuustoiminnan laajentaminen